

41. పరిచయ పరిణామం

విశాఖపట్నం

“ఎక్స్‌జేమి... 25 నా బెర్లు”

“అవునండి సార్. ఇక్కడ స్కోక్ చేస్తున్నారని లేడీస్‌కి పాగవడక కిటికీ దగ్గర కూర్చున్నారు. కాసేపిక్కడ ఎడ్జ్‌టవండి సార్”

“నో. ఆమాత్రం దానికి మేం ట్యంబీడేన్ ముందుగా రిజర్వేషన్ చేయించుకోవడమందుకు? దయచేసి నా సీట్ నాకిప్పించండి.”

“నే చెప్తానే ఉన్నాగదండి. ఎవరి సీట్లో సుఖం ఎవరోదులుకుంటారు!. మీరన్నీ ఇలాగే చేస్తుంటారు. మీరిటు జరిగి మజ్జి సీట్లోకి రాండి. నేనా చివర గూర్చుంటాను.

“ఈ బెర్లకింద సామాను కొంచెం జరపండి. ఇక్కడ నా సూట్‌కేసు పెట్టుకోవాలి.”

ఎలమంచిలి

“కాఫీ కాఫీ!”

“ఏ అబ్బాయ్ ఇట్రా. కాఫీ ఎంతా?”

“రెండ్రూపాయల్యార్”

“వేడిగా ఉంటుందా?”

“తాగి సూడండి సార్. వేడిగా స్ట్రాంగా ఉంటేనే డబ్బులియ్యండి”

“సరే ఇయ్యి”

“ఎన్నిసార్?”

“ఎన్నో యెందుకు? ఒకటియ్యి”

“కొద్దిగ జరగండమ్మా, కాఫీ కేన్ ఇక్కడెట్టుకుంటాను”

“మేమెందుకు జరగాల, నీ యాపారానికి?”

“అదేటమ్మా అలాగంటారు? కొంచెం ఎజ్జస్టు గావాల...”

“ఆ బుద్ధి అందరికీ వుంటే బాగుండు”

“ఇదుగోసార్, కాఫీ”

“బాగుంటే చెప్పండి సార్; మేం కూడా తీసుకుంటాం.”

తుని

“తమలపాకులు. తమలపాకులు!కవటాకులు!!”

‘ఆయబ్బాయిని పిలవనండి. మనాళ్ళకి తుని తమలపాకులంటే ఇష్టం. ఓ కట్ట తీసుకుందాం’

“గురుగారు, కొద్దిగ కేకయ్యండి సార్”

“ఏయ్ తమలపాకులబ్బాయి ఇలా”

“కట్ట నాలుగు రూపాయలండి చిల్లర కాాయతాలుండాల, బేగి తియ్యండి ట్రయినెలిపోద్ది”

“ఒక కట్టియ్యి.”

“పది రూపాయల కాాయతం ఒద్దుబాబు. సిల్లర్లేదు. అకులిటిచ్చేయండి. బండెల్లిపోద్ది. లేపోతే రొండు కట్టలుచ్చుకోండి. రెండ్రూపాయలున్నాయి నాకాడ సరిపోద్ది.”

“రెండు కట్టలు మేమేం జేసుకోం? చిల్లరుంటుంది చూడు!!

“లేదు; చెబుతున్నాగదండీ!”

“ఒకే ఒకే, ఉండండి. నాలుగు రూపాయలు నేనిస్తాను. సామల్కోట్లోన్ రాయిమండ్రీలోన్ మార్చి నాకిద్దురుగాని”

“ధ్యాంక్యూ సార్, సుజాతా నేమర్చిపోతే గుర్తుజెయ్యేం?”

సామర్లకోట

“ఎంత ఎలికినా పెరుగన్నం పొట్లలు లేవు సుజాతా. నువ్వు ఇయాల్టికి పూరీలు తినేసుండి పోవాలి మరి, అంతే”

“ఓయమ్మా. నేను తిన్ను. పస్తైనా ఉంటాగానీ ఆ పూరీలు తిని దాహానికి నాలిక జిల్లార్చుకు పోయి నిద్దరట్టదు నాదు. అర్థిపళ్లున్నాయిగదా: అయ్యే రెండు తినేసూరుకుంటా.”

“నేనందుకే బయల్దేరేటప్పుడు జెప్పాను. పిడికిడన్నం పాలకవర్గో ఏసి ఇన్ని పాలుక్కులు వేసి చెంచాడు మజ్జిగ పడేసుకోవే; నువ్వు తినే వేలకి పెరుగన్నం అవుద్దని. అప్పుడు ప్లయిలుకొట్టేవు. ఇప్పుడు పన్ను పడుకుంటానంటావు”

“ఏదోలండి నా కర్మ. మీరేం జేస్తారు.”

“ఎక్సాజ్ మీ-”

“ఏంటండి...”

“నా కేరేజి గిన్నెలో ఇదుగో పెరుగన్నం బాగా ఎక్కుగా వుంది. సగం తీసి ఆవిడికివ్వండి. పాపం పెరుగన్నం తింటేగాని వుండలేరు గావును. కొందరికంతే. పప్పుతో తొమ్మిదీ పిండివంటతో పదీ తిన్నా ఆఖర్న పెరుగన్నం తినకపోతే భోజనం చేసినట్టే ఉండదు.”

“ఎందుకు సార్ మీకు శ్రమ?”

“ఇందులో నాకు శ్రమేముంది? ఇంటిదగ్గర కట్టిచ్చిందే. నేనింకా మూతయినా విప్పలేదు. ఇంతకీ ఈ గిన్నెలో ఇంత ఎక్కువ ఉందిగనకా ఇస్తానంటున్నాను గాని మావాళ్లు ఈ గిన్నెలో సగమే పెట్టుంటే నేను ఇస్తానని అన్నాలేను మీరు పుచ్చుకోవాలైన అవసరమూ ఉండదు. మీరు అడ్డులండి, ఆ ఆకులో నేనొడ్డిస్తాను”

“అయిబాబో, చాలండి, చాలండి! మీకే తక్కువైపోద్ది”

“ఏం తక్కువవదు. మీరు తృప్తిగా తినండి.”

“సరే మీరేమనుకోకపోతే ఇయిగో రెండు పూరీలూ కూరా ఏస్తానిందులో. ఏదీ, ఆ మూత ఇట్టెట్టండి;”

ఊరినయ పరిశ్రమం

“ఒద్దు వొద్దు, నాకు పూరిలు పడవు. ఒక్కటి చాలు-”

“పోనీ రెండరిటి పళ్ళియ్యండాయనకి. అలా సూత్తారేం? కింద బుట్టలో ఉన్నా!”

“ఒక్కటి చాలండీ. అయ్యో అయ్యో రెండు వేస్సేరే. ఇదంతా కడుపులో భారం అయిపోతుందేమో మొత్తానికి !”

రాజమండ్రి

“ఏంటో, వీసీ సింగ్గారు మళ్ళా 27 పెర్సంటు రిజర్వేషన్లుంటున్నారు. బీహార్లో ఆందోళన విశాఖపట్నం దాకా పాకిరిసింది. దేశం ఏమైపోతుందో?”

“ఒక్క రిజర్వేషన్లేంటండీ? ధర్మ తగ్గిస్తానన్నారు ఏదీ? పైగా పెట్రోలు బంకులుకి ట్రైమింగ్గొట్టారు. ఇప్పుడు ఇరాకూ కువాయిట్టూ బందెసోయేయి. ఇంక మన బళ్లన్నీ సెడ్లలో బెట్టిస్కోడమే!”

“రిజర్వేషన్ల గొడవ అలా వుంచి; కాశ్మీర్ నుంచి కన్యాకుమారి దాకా టెర్రరిజం, బందిపోట్లు, రేపులు!”

“అవునటండీ! మొన్న అదేదో స్కూల్లో కిరీష్టియన్ నర్సుల్ని; పాపం-”

“సరైండి. ఏదో అర్ధరాత్రప్పుడు ఊరవతల స్కూల్లో ఏదో జరిగిందంటే పోనీ అనుకున్నాం. పట్టపగలు, మెడ్రాసునించి బొంబాయెల్తున్న దాదరెక్స్ప్రెస్లో అందరూ చూస్తుండగా సెకండ్క్లాస్ రిజర్వేషన్ పెట్టే ముగ్గురు కేరళీ అమ్మాయిల్ని ఎనిమిదిమంది మెడ్రాసురవుడీలు రేవ్ చేసేరట. అంతకన్నా మొర కలెక్కడయినా వుంటుందా?”

“అవుష్టండి, పాపం... హాయ్, హాయ్, ఏంటివ్వాళ ఇప్పుడే నిద్దరోస్తోందే. టయిమింకా పదన్నా కాలేదు!”

“బెర్తులేసేసుకుందామంటారా?”

“ఏం, సుజాతా; నిద్ద్రాలే?”

“ఓస్తోంది. మీరేదో మాట్లాడ్తావున్నారని-”

“ఏం మాటల్లేవమ్మా. ఈ మాటలిలాగే; వాళ్ళ చేతలలాగే. దీనికి అంతేముంది? లేవండీ బెర్తులు వేసుకుందాం.”

“ఆ! ఆ! అద్దిగది సరిగ్గా సూడండి బాబూ ఆ బటన్‌నింగులో సరిగ్గా కూర్చోకపోతే పడద్ది. ఓసారిల్లాగే కిందాయనకి తలబగిలింది”

“ఏంలేదు; సరిగానే పడింది.”

“నువ్వు పైకెక్కు సుజాతా, నేను మజ్జిబెర్తులో ఏస్కుంటాను!”

“అయిబాబో, అంతసైన్నా? నాకు బయ్యం. మీరీ మజ్జి బల్లమీద ఏస్కోండి. నేనీలా రెండొరసల మజ్జి సామాన్లు బెంచీలి కిందికి జరిపి నేలమీదేస్కుంటా. నాకూ బయముండదు; సావాన్లూ జేగర్తగుంటై”

“అదేంటమ్మా హోయిగా బెర్తు రిజర్వు చేసుకుని కూడా నేలమీద పడుకుంటానంటారు! అంతగా మీరు పై బెర్ట్ ఎక్కలేకపోతే పోనీ నేను పై బెర్తులోకి వెళ్తాను; మీరు లోయర్ బెర్తులో పడుకోండి!”

“తల్లి మాలచ్చి గోదారి. ఏండ్ చిల్లర డబ్బులియ్యండి, ఏస్తాను!”

“ఏంటి సుజాతా, నీకీ చాదస్తం? డబ్బులు నీళ్లలో ఏస్తానంటావేటి? ఇంద; సమయానికి పది పైసలూ ఐదు పైసలన్నా లేవు. పావలా ఏసీ, ఏం జేస్తాం! బిచ్చగాడికిస్తాకి ప్రాణం ఒప్పుదు మల్లా.”

“తప్పు తప్పు, సెంపలేస్కోండి”

“మీకు తెల్సా? మొన్నామధ్య ఎవరో పేపర్లో రాశారు. ఈ గోదావరి నదిలో ఈ వందా ఏబై ఏళ్లనించీ వేసిన చిల్లరంతా లెక్కేస్తే ఇలాటి బ్రిడ్జిలు మరో మూడు కట్టచ్చట.

“బాగా చెప్పేరు... మీరుపై బెర్తుకెలిపోతున్నారా? పాపం మీకిబ్బందేమో, సారీ అండీ”

“ఏం పర్లేదు. కళ్ల మూసి తెరిచేలోగా సికింద్రాబాదు ఒచ్చేస్తుంది. ఆవిణ్ణి సుఖంగా పడుకోనియ్యండి. ఏమో! తల కిటికీ దగ్గర పెట్టుకోకండి, ఇటువేపు పెట్టుకోండి. ఎవడన్నా దొంగవెధవ మెళ్లో చెయ్యిగాని పెట్టగలడు! దొంగలు బైటేగాక పెట్లో గూడా ఉండొచ్చుమకోండి”

“అవునండో; మీ పుణ్యమాని ముందే జెప్పారు!”

“ఓకే గుడ్ నైట్! ఆ లైటు తీసేండి, మీరు సెటిలవగానే.”

మౌలాళి

“గుడ్మాణింగండి. బాగా నిద్దరట్టిందా, సర్?”

“ఓ! కొట్టినట్టు పడుకున్నాను”.

“కిటికీ పక్కని లే సుజాతా, ఆయనక్కడ గూర్చుంటారు గావాల”

“నోనో. ఇక్కడ కూర్చుంటాలెండి, ఇంకెంత సేపు! ఒచ్చేశాంగా.”

“థాంక్యూసార్”

“మీ పేరు మోదుకూరి వెంకటేశ్వర్లా?”

“అరె మీకెలా తెల్పిందండి?”

“ఎలాగేమిటి? ఇదుగో ఈ బ్యాగ్ అరలో వున్న కార్డుమీద రాసేరుగదా”.

“అదా హ్హహ్హ. మా బామ్మర్రి రాసి పెట్టాడెండి”.

“అంటే మీదే ఊరు, అసలు?”

“నిడదవోల్లగిర కాలరండి. మీదో?”

“మాది తణుకు. కానీ మా మేనమాంగారు కాలరీలో ఉండేవారు.”

“యవరండీ?”

“దోనేపూడి తిరుమలరావుగారని-”

“అయిబాబో చెప్పేరు గారు! తిర్పూలావుగారంటే మాకందరికీ దేవుడండి. ఆరుతరాల బట్టి వారి పాలాలు మావోళ్లనండి చేస్త”.

“అలాగా?”

“మమ్మల్ని ఎప్పుడూ ఆ కుటుంబంవాళ్లు వ్యవసాయ కూలీల్లా సూళ్లేదండి. బాగస్తుల్లా సూసేరంతే. చెయ్యెత్తి దంణమెట్టాల!”

“ఏమిటో, ఆ రోజులే వేరు. మీరిప్పుడు వైజాగోలో ఉంటున్నారా?”

“లేదండీ; నాకు హైదరాబాద్లో చిన్న వర్క్ షాపుందండి. మా బామ్మర్రిగారింటికెళ్లొస్తాను. తమరు వైజాగాండి?”

“మరేనండీ. షివ్వార్డులో సూపర్ వైజర్లుండీ నేను.”

“అయ్ బాబో, అయ్ బాబో! రాత్రుల్లా చెప్పేరేగాదు. ఎవరా ఎవరా అని చూస్తాను. తిర్మల్రావుగారింటికొస్తాపోతా వుండేవారేనా?”

“ఆ! మరి మా మేనమామగారే కదా ఆయన!”

“ఈసారొచ్చినప్పుడు తమ దర్బనం జేస్తానండి. తమరి ఎడ్రసూ అదీ ఇయ్యండి. ఏదీ, సుజాతా; రాత్రిరి నీకు కాయితం ఇచ్చాను. దాని ఎనకవక్క కాళీవుండాల.”

“అక్కర్లేదు. నేను రాసిస్తాను. హైదరాబాదులో మీది ఏం వర్కు షాపు?”

“కుంచెం పెద్దదేనండీ. పతేనగర్ గేటు దగ్గర ఎమ్.వి.ఎమ్.వి షాపని ఉంటాదండి. లేతు మిషనూ గ్రైండింగూ, కటింగూ ప్లేట్ వెల్డింగూ, ఫాబ్రికేషనూ అన్నీ ఉన్నాయండి.”

“అలాగా? మా తమ్ముడు హైదరాబాద్లో ఇల్లు కడుపున్నాడు. గేట్లూ కిటికీలు ఫాబ్రికేషను చేయించాలి. మీ దగ్గరికి పంపిస్తాను. ఎం.వి.ఎం.వి. అన్నారా?”

“అవునండీ. ఎమ్.వి.ఎమ్.వి.షాపు అంటే మోదుకూరివెంకటేశ్వర్లు మెకానికల్ వర్కు షాపు అన్న మాటండీ”

“బలే బాగా పెట్టేరే పేరు! ఓకే, సికింద్రాబాద్ వచ్చేస్తోంది; దిగిపోతాం.”

“మల్లీ కలుద్దామండీ. తమ్ముడుగార్ని పంపండండి -”

“తప్పకుండాను.”

ఆటోస్టాండు దగ్గర

“అట్లెగండి, మేం మీకన్నా ముందొచ్చాం”

“నో. వుయ్ కేమ్ ఫస్ట్”

“సర్లేవయ్యా. నీకన్నా ముందే సామానెట్టాం. ఆడకూతుర్ని నిలబెట్టాం. లైన్లో రావటం తెలిదుగానీ పెద్ద యింగిలీషు మాట్లాడ్తావు. లెగు, లెగు, ఆ వొచ్చే ఆటో మాది!”

“మిమ్మల్నెక్కడో చూసినట్టుండే!”

“అరె! అరె! ఏంటి సుబ్బారావుగారే? ఏంటి ఇన్నాళ్లు నల్లసూసైపోయారే! బిల్డింగ్ కాంట్రాక్టు

లాగిపోయాయా?”

“నోన్ . వేరే కంపెనీలో చేరానైంది. మీ వర్క్ షాప్ బాగా నడుస్తోందా?”

“ఏదో అలాగలాగండి. మీలాంటిళ్ళ దయలేదు మరి. రెండేళ్లు దాటింది. మీ చేత్తో మీరేదన్నా ఆడ్డరిచ్చి... ఒస్తానండి. లేడీస్ వెయిట్ చేస్తున్నారు. మీ పాత కంపెనీ కెత్తే మీ యుక్రసిస్తారుగా?”

“ఓ వెల్కమ్”

“థాంక్యూసార్. పోనీవోయ్ ఆటో! చెప్పాగా; ఫతేనగర్ గేటు!”

ఆటోలో

“ఎందుకు అన్ని అబద్ధాలాటం?”

“అబద్ధాలేంటి అదంతా ఎవహారం”

“మీ వోళ్లు ఆ దోనేపూడారి పాలాలన్నీ కమతం జేసి కాజేసిందిగాక ఏదో పెద్దమనిసిలా ఆయన దేవుడంట. బాగస్తుల్లా జూసేరంట.. చెయ్యెత్తి దంణమెట్టాలంట. మీ వోళ్లంతా నమ్మివోళ్లని దగా జేటమేగా”

“నోర్మ్యువె, నమ్మకపోతే దగా ఎల్లా చేస్తారో?”

“ఆ సుబ్బారావుగారి మీద రిపోటుజేసి ఆయనుద్యోగం పీకించి మల్లా-”

“ఇదుగో తంతా నేవనుకున్నావో! నీ పని ఇక్కడ గాదు ఇంటికెళ్ళి జెస్తా”

‘అంతేలే. మోసమన్నా జెయ్యాలి, లేకుంటే తన్నాలి. అందికే ఈ పరిచెయాలూ సేవితాలూ’.

✱

(“ ఉదయం ” వీక్షి : 21-9-90)

